

N:o 116.

Af Herr **H. B. Hansson**: *Angående förändrade föreskrifter i fråga om delningsgrunden för hägnadsskyldighet inom skifteslag.*

De föreskrifter, rörande fördelningen af stängselskyldigheten inom skifteslag efter afslutadt laga skifte, som funnos intagna dels uti 6 Kap. 1 och 2 §§ och dels uti 14 Kap. 3 § af 1827 års numera upphäfdade Kongl. Skiftesstadga, äro helt och hållet uteslutna uti den förnyade Kongl. Skiftesstadgan af den 9 November 1866.

Enligt förnämnda Kongl. Skiftesstadga utgjorde frågan om stängsels upprättande ett af de ännen, hvarom delegarne hade rättighet att besluta; och ålåg det skiftesmannen att, då sådant af delegarne begärdes, dem emellan fördela hägnadsskyldigheten, åstadkomma bestämmelse om inom hvad tid efter det skiftet blifvit fastställt stängseln borde vara upprättad, samt utreda till hvad ersättning den delegare kunde vara berättigad, som nödgades förut innehafvande hägnader afstå.

Enligt den äldre skiftesstadgan, hade således delegarne inom ett skifteslag rättighet att, utan afseende å hvad gällande stängselförordning derom innehöll, sinsemellan förena sig om den lämpligaste och rättvisaste grunden för fördelningen af den stängselskyldighet, dem kunde åligga; och säkert är att, genom ett klokt begagnande af denna rättighet, många orättvisor, hvilka nu, till följd af skifteslotternas mer eller mindre fördelaktiga form, kunna uppstå, voro möjliga att afhjelpa eller utjemna.

Att inom ett skifteslag kunna lyckas utlägga alla skifteslotterna så, att hvarje delegare, på samma gång han erhåller sin tillständiga andel af jorden, icke, då stängseln uti skilnadslinierna, efter den delningsgrund 1857 års Kongl. Stängselförordning föreskrifver, fördelas,

hvarken får för stort eller för litet hägnadsbesvär i jämförelse med öfriga, liklottiga delegare, torde knappast någonstades vara verkställbart, emedan egornas form och beskaffenhet kunna leda derhän, att, då en delegare får hela sitt egovälde sammandraget uti ett enda, till stor del af sjö eller vattendrag och i öfrigt af korta skilnader begränsadt skifte, kan en annan, med lika stort egovälde som den förre, få detta utlagdt uti två eller flera långsträckta skiften, omkring hvilka hägnadsupprättande på alla sidor erfordras.

Att upprättande af stängsel är ett onus, som medför betydliga kostnader, särdeles i skogfattiga trakter, är tillräckligt känt; och är det derföre angeläget att dessa kostnader inom ett skifteslag blifva, så vidt möjligt är, lika rättvist fördelade som andra kostnader, hvilka uppkomma i följd af laga skifte.

Såframt alla delegarne skola, hvar och en i sin mån, lika mycket få vidkännas hägnadsbesväret inom ett skifteslag, kan, enligt hvad ofvan är antydt, den uti 1857 års Stängselförordning föreskrifna delningsgrunden, hvilken hvilat på den så kallade halfveringsprincipen, ej tillämpas, åtminstone icke i allmänhet; icke heller kan den delningsgrund, som följts vid egornas skiftande, härvidlag blifva rättvis i annat fall än det, att alla delegarnes egovälde äro lika stora, emedan om man för enkelhets skull tänker sig hvarje egovälde under form af en kvadrat, det är lätt insedt att en kvadrat, dubbelt så stor som en annan kvadrat, icke har på långt när dubbelt så stor omkrets som den sednare.

Följande uppställning gör detta åskådligt:

Qvadratens inchäll. Qv.-fot.	Qvadratens sida. Fot.	Qvadratens omkrets. Fot.
100.	10.	40.
200.	14,14.	56,56.
300.	17,32.	68,28.
400.	20.	80.
500.	22,35.	89,40.
600.	24,50.	96,20.
700.	26,45.	105,80.
800.	28,28.	112,12.
900.	30.	120.
1,000.	31,63.	126,52.

Man finner härutaf att en kvadrat, fyra gånger så stor som en annan, har endast dubbelt så stor omkrets, och att en tio gånger större kvadrat har föga mer än 3 $\frac{1}{2}$ gånger större omkrets än den förstnämnde. Således, ifall man föreställer sig hvarje egovälde såsom en kvadrat, finner man, att ett egovälde, dubbelt eller flera gånger så stort som

ett annat, icke i och för sig förorsakar dubbel så stor eller flera gånger större stängsel, i jämförelse med det sednare.

Då hvar och en delegare i skifteslag synes böra deltaga i stängselskyldigheten i den mån hans egovälde, tänkt såsom en kvadrat, förorsakar stängsel, och då känt är, att kvadraters omkretsar förhålla sig till hvarandra som deras sidor eller rötter, skulle grunden för stängselindelningen blifva den, att en hvar tager del i mån af kvadratrotten ur dess egovälde.

Med *egovälde* måste här förstås *uppskattningsinnehåll*, emedan i annat fall de jordegare, som erhållit sämre jord och följaktligen större egovidd, skulle få vidkännas långt större hägnadsbesvär än de, som fått bördigare jord, men mindre areal.

Hvad jag med denna motion åsyftar, är endast att åstadkomma en rättvis fördelning af de kostnader, som för stängsels upprättande inom ett skifteslag måste drabba jordegarna, icke en fördelning af hägnadernas framtida underhållning, med hvilken, sedan de blifvit i laggildt skick upprättade, kan förhållas enligt hvad gällande stängselförordning föreskrifver.

På grund af det anförda, vågar jag föreslå, att Riksdagen för sin del ville besluta,

att, oberoende af gällande stängselförordning, delegarna inom skifteslag, hvaruti laga skifte hädanefter verkställes, må ega att förena sig om den grund för stängsels upprättande, de för sig finna lämpligast, och att såsom sådan delningsgrund må, derest annan öfverenskommelse ej kan träffas, kunna begagnas kvadratrotten ur hvarje delegares uppskattade egovälde, samt att slutligen, efter det att hägnadsskyldighet blifvit fullgjord, en hvar underhåller hägnaderna utför sina egor, på sätt derom i stängselförordningen finnes stadgadt.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1871.

H. B. Hansson.